

JAHON IQTISODIYOTI VA DIPLOMATIYA UNIVERSITETI

BANDLIK AMALIYOTIDA TENG HUQUQLAR AUTSORSINGI

2025

Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universitetining “Bandlik amaliyotida teng huquqlar autsorsingi”

N I Z O M I

I. Umumiy qoidalar

1.1. Ushbu Bandlik amaliyotida teng huquqlar autsorsingi Nizomi (Keyingi o‘rinlarda – Nizom) Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universitetida (Keyingi o‘rinlarda – Universitet / JIDU) xodimlarni O‘zbekiston Respublikasi fuqarolik qonunchiligiga muvofiq ishga jalb qilish (outsourcing) sohasidagi hamda fuqarolik huquqiy shartnomalarga muvofiq ishga jalb etilgan shaxslar huquqlarini himoya qilish bilan bog‘liq munosabatlarni tartibga soladi.

1.2. Fuqarolik huquqiy shartnoma (outsourcing) tomonlari bu – “buyurtmachi”, “ijrochi” va “uchinchi shaxslar” hisoblanib, ular o‘rtasidagi munosabatlar fuqarolik qonunchiligi normalariga muvofiq tartibga solinadi.

1.3. Mazkur shartnomaga ko‘ra, tomonlarning barcha majburiyatlari – ijrochining buyurtmachiga (JIDU) muayyan xizmatlarni ko‘rsatishi yoki ma’lum ishlarni bajarishidan iborat bo‘ladi.

1.4. Ushbu Nizom autsorsing jarayonida ishtirok etayotgan barcha xodimlarning teng huquqlarini himoya qilish va ta’minlashga qaratilgan.

1.5. Nizom, Universitet tomonidan muayyan funksiyalar va jarayonlar uchinchi shaxslarga o‘tkazilganda, barcha toifadagi xodimlar uchun teng sharoitlar yaratilishini, kamsitishdan himoya qilinishini hamda teng imkoniyatlarning kafolatlanishini nazarda tutadi.

1.6. Ushbu Nizom xodimlar uchun kadrlarni tanlash va boshqarish, mehnatga haq to‘lash, o‘qitish va kasbiy rivojlanish imkoniyatlari, shuningdek, mehnat sharoitlari bilan bog‘liq boshqa masalalar sohasida teng huquqlarni kafolatlaydi.

1.7. Fuqarolik-huquqiy shartnomalar asosida ishga jalb etilgan shaxslar (autsorsing) bilan munosabatlar O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, Fuqarolik kodeksi, shuningdek, boshqa normativ-huquqiy hujjatlar bilan tartibga solinadi.

II. Fuqarolik-huquqiy shartnomasining mazmuni (autsorsing)

2.1. Shartnoma mazmuniga qo‘yiladigan asosiy talablar

2.1.1. Fuqarolik-huquqiy shartnomada quyidagi shartlar nazarda tutilishi zarur:

– shartnomaning barcha tomonlari (yuridik va jismoniy shaxslar) ismlari, manzillari, huquqiy maqomi va boshqa muhim ma’lumotlar ko‘rsatilishi zarur;

– shartnomaning maqsadi aniq belgilangan bo‘lishi zarur (masalan, sotib olish, sotish, ijaraga berish, xizmatlar ko‘rsatish yoki ishlarni bajarish);

– ijrochi uchun aniq talablar belgilanishi zarur;

– Universitet (JIDU) tomonidan ko‘rsatilgan xizmatlar uchun ijrochiga to‘lanadigan haq miqdori aniqlanishi zarur;

– bajarilgan ishlarni (ko‘rsatilgan xizmatlarni) yetkazib berish va qabul qilish tartibi belgilanishi zarur;

– tomonlarning huquq va majburiyatlari aniq va puxta belgilanishi zarur;

– fuqarolik-huquqiy munosabatlarda tomonlarning huquqlari tengligini ta’minlash, shuningdek, har qanday kamsitish shakllarini taqiqlash uchun qoidalar taqdim etilishi zarur;

– tomonlar tomonidan majburiyatlarni bajarish muddatlari belgilanishi zarur;

– shartnomani muddatidan oldin bekor qilish shartlari va huquqiy natijalari aniqlanishi zarur.

2.1.2. Fuqarolik-huquqiy shartnoma bajarilgan ishlar va ko‘rsatilgan xizmatlar ro‘yxati quyidagicha to‘liq va aniq belgilanishi zarur:

- Shartnomaning maqsadi aniq ko‘rsatilishi zarur (masalan, sotib olish, sotish, ijaraga berish, xizmatlar ko‘rsatish yoki ishlarni bajarish);

- O‘ziga xos talablar uchun ijrochiga ma’lum qilish;

- JDIU tomonidan ijrochiga ko‘rsatilgan xizmatlar uchun to‘lanadigan summani ko‘rsatish;

- Bajarilgan ishni qabul qilish va topshirish shartlarini aniqlash;

- Tomonlarning huquq va majburiyatlari aniq hamda batafsil belgilanishi;

- Fuqarolik-huquqiy munosabatlarda tomonlarning huquqlari tengligini kafolatlovchi va har qanday kamsitish shakllarini taqiqlovchi qoidalarni kiritish;

- tomonlar tomonidan shartnoma majburiyatlarini bajarish muddati belgilanishi;

- Shartnomani muddatidan oldin bekor qilish shartlari va oqibatlari aniqlanishi zarur.

2.1.2. Fuqarolik-huquqiy shartnomada bajarilishi zarur bo‘lgan barcha vazifalar va xizmatlar to‘liq va aniq ko‘rsatilishi zarur.

III. Teng huquqlarni ta’minlash va mehnat standartlariga rioya qilish tamoyillari

3.1. Diskriminatsiyani man etish

3.1.1. Universitet barcha xodimlar va nomzodlarga o‘z faoliyatida ishtirok etish uchun teng huquq va imkoniyatlarni ta’minlaydi. Jinsi, etnik kelib chiqishi, yoshi, millati, e’tiqodi, nogironligi, irqi, oilaviy holati yoki boshqa shaxsiy xususiyatlariga asoslangan cheklovlar yoki farqlarni o‘z ichiga olgan har qanday kamsitish shakli qat’iyan taqiqlanadi.

3.1.2. Mehnat faoliyati davomida hech bir xodim jinsi, irqi, millati, dini yoki boshqa shaxsiy xususiyatlariga ko‘ra kamsitishga duchor bo‘lmasligi zarur.

3.1.3. Ijrochilar, xizmat ko‘rsatuvchi provayderlar va autsorsing faoliyatida ishtirok etuvchi uchinchi shaxslar Universitetning barcha xodimlari, talabalari va vakillariga hurmat va professionallik bilan munosabatda bo‘lishlari shart. Har qanday ta’qib, haqorat yoki kamsitishga yo‘l qo‘yilmaydi.

3.1.4. Universitet nogironligi va maxsus ehtiyojli shaxslar uchun moslashtirilgan ish sharoitlarini yaratish choralarini ko‘radi. Bunday xodimlarga ishga qabul qilish bosqichida ham, ish bilan ta’minlash davomida ham zarur ish sharoitlari, jumladan, tegishli infratuzilma va imkoniyatlar taqdim etiladi.

3.1.5. Barcha xodimlar ish joyida teng himoyadan foydalanadilar. Universitet kamsitishning oldini olish uchun psixologik jihatdan xavfsiz muhitni ta’minlash choralarini ko‘radi. Xodimlarga O‘zbekiston Respublikasining "Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari to‘g‘risida"gi Qonuniga (O‘RQ-445-sonli Qonun) muvofiq so‘rovlar, shikoyatlar berish va o‘z huquqlarini himoya qilish, shuningdek, Universitetdan yordam olish imkoniyati beriladi.

3.1.6. Ijrochilar, xizmat ko‘rsatuvchi provayderlar va autsorsing faoliyatida ishtirok etuvchi uchinchi shaxslar manfaatlar to‘qnashuviga olib kelishi mumkin bo‘lgan vaziyatlardan qochishga majburdirlar. Agar manfaatlar to‘qnashuvi yuzaga kelsa yoki muqarrar bo‘lib qolsa, bu haqida darhol Universitetga xabar berish zarur.

3.2. Xalqaro va milliy standartlarga muvofiqlik

3.2.1. Universitet fuqarolik shartnomalari bo‘yicha ishlaydigan shaxslarning huquqlarini ta’minlash maqsadida O‘zbekiston Respublikasi tomonidan ratifikatsiya qilingan xalqaro huquqiy hujjatlar va bitimlarga, jumladan, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasiga, Xalqaro mehnat tashkiloti (XMT) standartlariga, shuningdek, ayollar va nogironlarning huquqlarini himoya qilishga qaratilgan ixtisoslashtirilgan xalqaro hujjatlarga qat’iy rioya qiladi.

3.2.2. Universitet o‘z faoliyatini O‘zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchiligiga to‘liq muvofiq ravishda amalga oshiradi, tegishli mehnat sharoitlarini va ishchilar huquqlarini himoya qilishni ta’minlaydi.

3.2.3. Universitet xodimlarni, shu jumladan fuqarolik shartnomalari bo‘yicha ishlaydiganlarni ham inson huquqlarini himoya qilish bo‘yicha o‘z siyosati va protseduralari haqida muntazam ravishda xabardor qilib boradi. Universitet inson huquqlari masalalari bo‘yicha treninglar, seminarlar va ilmiy-amaliy konferensiyalar tashkil qiladi va zarur hollarda tegishli tashkilotlar va muassasalar bilan hamkorlik qiladi.

3.2.4. Autsorsing jarayonida Universitet barcha tomonlar, jumladan, uchinchi tomonlar, ijrochilar va xizmat ko‘rsatuvchi provayderlar tomonidan xalqaro va milliy qonunchilik talablariga rioya qilinishini ta’minlaydi. Hamkorlik shartnomalari tomonlarning ushbu qonunchilik normalariga rioya qilish majburiyatlarini hisobga olgan holda tuziladi. Shartnoma tuzishdan oldin tomonlar ushbu talablarga rioya qilishga majburdirlar.

3.3. Teng imkoniyatlarni ta’minlash

3.3.1. Tanlov tartiblari barcha nomzodlar uchun teng imkoniyatlarni ta’minlaydi. Universitet nomzodlarni faqat ularning malakasi, bilimi va ko‘nikmalari asosida baholaydi, ularning huquqlarini cheklaydigan har qanday qarorlar bundan mustasno.

3.3.2. Universitet barcha xodimlar uchun o‘qitish va kasbiy rivojlanish imkoniyatlaridan teng foydalanishni ta’minlaydi. Tashqi ish bilan ta’minlangan xodimlar to‘liq ish kunida ishlaydigan xodimlar bilan bir xil imkoniyatlardan

foydalanadilar.

3.3.3. Universitet har bir xodim uchun bajarilgan funksiyalar, malaka darajasi va ish faoliyati ko‘rsatkichlarini hisobga olgan holda adolatli ish haqi va mehnat sharoitlarini kafolatlaydi.

IV. Ishga jalb etish tartibi

4.1. Shaffoflik va teng imkoniyatlarni ta’minlash

4.1.1. Universitet ishga qabul qilish jarayonida barcha nomzodlar uchun shaffoflik va teng imkoniyatlarni ta’minlaydi. Bo‘sh ish o‘rinlari Universitetning rasmiy veb-saytida, ijtimoiy tarmoqlarda va ommaviy axborot vositalarida joylashtiriladi.

4.1.2. Xodimlarni tanlash O‘zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchiligiga qat’iy muvofiq ravishda, suhbatlarni o‘z ichiga olgan holda, tanlov asosida amalga oshiriladi.

V. Xodimlarning teng huquq va imkoniyatlari

5.1. Mehnat sharoitlari

5.1.1. Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti (JIDU) barcha xodimlarning, shu jumladan autsorsing shartnomalari bo‘yicha ishlaydigan xodimlarning ham mehnatni muhofaza qilish, xavfsizlik va sanitariya standartlariga javob beradigan sharoitlarda ishlashini ta’minlaydi. Xavfsiz, qulay va sog‘lom ish muhitini yaratish universitet uchun ustuvor vazifa hisoblanadi.

5.1.2. Universitet o‘z imkoniyatlari doirasida autsorsing qilingan xodimlarni o‘z vazifalarini samarali bajarish uchun zarur bo‘lgan zarur jihozlar, texnik vositalar va boshqa resurslar bilan ta’minlaydi.

5.2. Ish haqi va imtiyozlar

5.2.1. Universitet autsorsing xodimlariga bajarilgan ishlarning hajmi va murakkabligini, shuningdek, malaka talablarini hisobga olgan holda adolatli va mutanosib ravishda haq to‘lashni ta’minlaydi.

5.2.2. Universitet xodimlarga, shu jumladan autsorsing orqali ishga yollanganlarga, O‘zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksi, Mehnat kodeksi va boshqa me’yoriy-huquqiy hujjatlar talablariga muvofiq ijtimoiy kafolatlar va imtiyozlar beradi. Ushbu chora-tadbirlar ijtimoiy barqarorlikni va xodimlarning farovonligini ta’minlashga qaratilgan.

VI. Axloqiy majburiyatlar

6.1. Korrupsiyaga qarshi kurash va halollik

6.1.1. Ijrochilar, xizmat ko‘rsatuvchi provayderlar va autsorsing faoliyati bilan shug‘ullanadigan uchinchi shaxslar O‘zbekiston Respublikasining korrupsiyaga qarshi kurash to‘g‘risidagi qonun hujjatlari talablariga, shuningdek, amaldagi xalqaro korrupsiyaga qarshi kurash standartlariga rioya qilishlari shart.

6.1.2. Ko‘rsatilgan shaxslar Universitet bilan barcha o‘zaro munosabatlarda o‘z faoliyatini vijdonan, shaffof amalga oshirishga majburdirlar.

6.1.3. Ijrochilar va uchinchi tomonlar o‘z faoliyati va ta’minot zanjirlarida korrupsiya va axloqsiz amaliyotlarning oldini olishga qaratilgan ichki siyosat va tamoyillarini ishlab chiqishlari va amalga oshirishlari shart.

6.2. Axborot va qaydlarni yuritishning ishonchliligi

6.2.1. Ijrochilar va uchinchi shaxslar Universitetga taqdim etilgan barcha ma’lumotlar, hujjatlar va hisobotlarning aniqligi, to‘liqligi va ishonchliligini ta’minlashga majburdirlar.

6.2.2. Yolg‘on, chalg‘ituvchi yoki soxtalashtirilgan ma’lumotlarni taqdim etishga yo‘l qo‘yilmaydi va bunday harakatlar ushbu Nizomni buzish hisoblanadi.

6.3. Ishga qabul qilish amaliyotlari

6.3.1. Ishchilarni autsorsing shartnomalari bo‘yicha jalb qilish faqat ixtiyoriy asosda amalga oshirilishi zarur. Majburiy, garovga qo‘yilgan yoki ixtiyoriy mehnatning har qanday shakli qat’iyan taqiqlanadi.

6.3.2. Bunday shartnomalar bo‘yicha ishga yollangan shaxslar O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiq oqilona vaqt ichida oldindan xabar berish sharti bilan mehnat yoki fuqarolik-huquqiy munosabatlarni bekor qilish huquqiga ega.

6.3.3. Ijrochi milliy qonunchilik talablariga muvofiq xodimlar bilan mehnat sharoitlari, ish haqi va xodimlarning huquqlari aniq tavsiflangan yozma shartnomalar tuzilishini ta’minlashi shart.

6.4. Bolalar mehnatini taqiqlash

6.4.1. O‘zbekiston Respublikasining bolalar huquqlarini himoya qilish sohasidagi qonun hujjatlari talablariga, jumladan, O‘zbekiston Respublikasining "Bola huquqlarining kafolatlari to‘g‘risida"gi Qonuniga rioya qiladilar .

6.4.2. Ijrochi faqat qonun bilan belgilangan minimal yoshga to‘lgan shaxslar mehnat faoliyatiga jalb qilinishini ta’minlashi shart, ya’ni:

– qoida tariqasida, 16 yoshdan kichik bo‘lmagan;

– 15 yosh va undan katta bo‘lgan shaxslarga ota-onalaridan birining (yoki qonuniy vakilining) yozma roziligi bilan yengil ishlarni bajarishga ruxsat beriladi, agar bunday ish ularning sog‘lig‘i, rivojlanishi va ta’limiga zarar yetkazmasa.

6.4.3. Ijrochi voyaga yetmaganlarning ishi quyidagilarni ta’minlashi shart:

– ularning yoshi va rivojlanish darajasiga mos keladi;

– ularning jismoniy va ruhiy salomatligiga zarar yetkazmagan;

- ta’lim olishga xalaqit bermadi.

6.4.4. 18 yoshga to‘lmagan shaxslarni xavfli, zararli yoki axloqiy jihatdan zararli ish turlariga jalb qilish qat’iyan taqiqlanadi.

6.4.5. Ijrochilar Xalqaro Mehnat Tashkilotining (XMT) 138-sonli "Minimal yosh to‘g‘risida"gi Konvensiyasi qoidalariga va O‘zbekiston Respublikasining milliy qonunchiligiga rioya qilishlari shart.

6.5. Maxfiylik va axborot xavfsizligi

6.5.1. Ijrochilar va uchinchi shaxslar shaxsiy ma’lumotlar va maxfiy ma’lumotlarni ruxsatsiz kirish, foydalanish, oshkor qilish, o‘zgartirish yoki yo‘qotishdan himoya qilishni ta’minlashga majburdirlar.

6.5.2. Universitetning axborot tizimlariga kirish huquqiga ega bo‘lgan yoki

uning nomidan ma’lumotlarni qayta ishlaydigan shaxslar Universitet tomonidan belgilangan axborot xavfsizligi talablariga rioya qilishlari shart.

6.5.3. Ijrochilar va uchinchi shaxslar raqamli muloqotda, jumladan, ijtimoiy tarmoqlardan foydalanishda har qanday axloqsiz, professional bo‘lmagan, kamsituvchi yoki haqoratli xatti-harakatlardan tiyilishlari shart.

6.5.4. Ijrochilar va uchinchi shaxslar Universitet, uning hamkorlari va filiallarining intellektual mulk huquqlarini hurmat qilishlari shart. Har qanday maxfiy ma’lumotlar faqat rasmiy maqsadlar uchun ishlatiladi va oldindan ruxsatisiz oshkor qilinmaydi.

6.6. Atrof-muhitni muhofaza qilish va barqaror rivojlanish

6.6.1. Ijrochilar va uchinchi shaxslar atrof-muhit to‘g‘risidagi qonun hujjatlari talablariga rioya qilishlari va o‘z faoliyatini ekologik javobgarlik tamoyillariga muvofiq amalga oshirishlari shart.

6.6.2. Ijrochi belgilangan ekologik standartlarga muvofiq chiqindilar, chiqindilar va xavfli moddalarni to‘g‘ri ishlatishni ta’minlashi shart.

6.6.3. Ijrochilar atrof-muhitga salbiy ta’sirni kamaytirish choralarini ko‘rishlari shart , jumladan, chiqindilarni kamaytirish, qayta ishlashni rivojlantirish va resurslardan oqilona foydalanish.

6.6.4. Zarur bo‘lganda, Ijrochi xalqaro va milliy standartlarga, jumladan, XMK standartlariga, BMTning Barqaror Taraqqiyot Maqsadlariga (BTM) va O‘zbekiston Respublikasining 2030-yilgacha bo‘lgan Atrof-muhitni muhofaza qilish konsepsiyasiga muvofiq atrof-muhitni boshqarish tizimlarini joriy etadi.

6.6.5. Ijrochilarning faoliyati tabiiy resurslardan barqaror foydalanishga va ekologik ko‘rsatkichlarni doimiy ravishda yaxshilashga qaratilgan bo‘lishi zarur.

6.6.6. Ijrochilar o‘z ta’minot zanjiri doirasida, shu jumladan subijrochilar faoliyatida ekologik talablar va barqaror rivojlanish tamoyillariga rioya qilinishini ta’minlashlari shart.

VII. Amal qilish doirasi va monitoring

7.1. Nizomga rioya qilinishini tekshirish va nazorat qilish

7.1.1. Ushbu Nizomda belgilangan qoidalar va tamoyillar Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universitetida (JIDU) majburiy ravishda bajarilishi zarur. Ushbu Nizom talablariga, jumladan, xodimlarning huquqlarini himoya qilish va teng huquq va imkoniyatlarni ta’minlash masalalariga rioya qilinishi Universitetning vakolatli tarkibiy bo‘linmalari tomonidan nazorat qilinadi.

7.1.2. Universitet barcha xodimlarga, shu jumladan autsorsing qilingan xodimlarga ham, ushbu Siyosatda ko‘zda tutilgan huquqlari buzilgan taqdirda shikoyat va apellyatsiyalar berish imkoniyatini beradi. Universitet barcha shikoyat va apellyatsiyalarni O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiq adolatli va o‘z vaqtida ko‘rib chiqishni, shuningdek, buzilgan huquqlarni tiklash choralarini kafolatlaydi.

7.1.3. Ijrochilar va autsorsing faoliyatida ishtirok etuvchi uchinchi shaxslar ushbu Nizom qoidalariga va O‘zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchiligi talablariga rioya qilishlari shart.

7.1.4. Ijrochilar va uchinchi shaxslar ushbu Nizom talablariga doimiy ravishda rioya qilinishini ta’minlashga qaratilgan auditlar, tekshiruvlar va boshqa choralarni o‘z ichiga olgan ichki nazorat mexanizmlarini joriy etishlari shart. Agar qoidabuzarliklar aniqlansa, ular darhol Universitetga xabar berishlari va ularni tuzatish uchun ko‘rilgan choralar haqida ma’lumot berishlari shart.

7.1.5. Universitet va uning vakolatli vakillari ijrochilar va uchinchi shaxslar tomonidan ushbu Nizom talablariga rioya qilinishini nazorat qilish huquqiga ega.

7.1.6. Monitoring faoliyati quyidagilarni o‘z ichiga olishi mumkin, ammo ular bilan cheklanmaydi:

– joyida tekshiruvlar o‘tkazish;
– hujjatlar va hisobotlarni tahlil qilish;
– so‘rovnomalar o‘tkazish va ma’lumot to‘plash;
– ochiq axborot manbalarini baholash;
– muvofiqlikni baholash uchun zarur bo‘lgan boshqa choralar.

Ijrochilar va uchinchi shaxslar Universitetga monitoring o‘tkazishda, shu jumladan zarur ma’lumotlar, hujjatlar va xodimlarga kirishni ta’minlashda yordam berishlari shart.

7.2. O‘zgartirishlar va qo‘shimchalar kiritish

7.2.1. Teng huquq va imkoniyatlarni ta’minlash mexanizmlarini takomillashtirish, shuningdek, ushbu Nizomni zamonaviy talablarga muvofiqlashtirish maqsadida Universitet qarori bilan unga o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritilishi mumkin.

7.2.2. O‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritishda Universitet xodimlarning, shuningdek, boshqa manfaatdor tomonlarning fikrlarini hisobga oladi.

7.3. Kuchga kirishi va majburiy kuchga ega bo‘lishi

7.3.1. Ushbu Nizom Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti (JIDU) Akademik kengashi tomonidan tasdiqlanganidan keyin kuchga kiradi.

7.3.2. Ushbu Nizom kuchga kirgandan so‘ng, Universitetning barcha xodimlariga, shu jumladan autsorsingga berilganlarga ham taalluqlidir. Barcha xodimlar ushbu hujjatning qoidalari, shuningdek, unga kiritilgan har qanday o‘zgartirish va qo‘shimchalar haqida xabardor qilinishi shart.